

Рускуліс Лілія – здобувачка освіти II (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності спеціальності 053 «Психологія», НУК імені адмірала Макарова, група 5552мз

Пономаренко Світлана – здобувачка освіти II (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності спеціальності 053 «Психологія», НУК імені адмірала Макарова, група 5552мз

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У тезах з'ясовано прерогативи використання штучного інтелекту в психологічній науці, схарактеризовано поняття «штучний інтелект» в наукових розвідках; проаналізовано чільні підходи до використання штучного інтелекту (гіперперсоналізований освітній процес, адаптивне освітнє середовище, голосові помічники, допомога педагогічним / науково-педагогічним працівникам, інклюзивність освітнього середовища).

Штучний інтелект у сучасному світі стрімко інтегрується в усі сфери життя суспільства. Особливого значення врахування його можливостей мають психологічні науки, бо, як зауважує В. Панок «феноменологія ШІ не може не бути предметом досліджень й у психології, науці, що має безпосереднє відношення до досліджень природи, рушійних сил розвитку і формування інтелекту як однієї з найбільш «людських» рис особистості» [4].

Мета пропонованої розвідки – проаналізувати рол штучного інтелекту для розвитку мотивації сучасного студента.

У наукових колах штучний інтелект (далі – ШІ) науковці розглядають як продукт «людської діяльності, має значний потенціал для трансформації освітньої галузі, зокрема, у площині розроблення нових підходів для поліпшення якості освіти, створення більш персоналізованого, адаптивного, інклюзивного та ефективного освітнього середовища» [3, с. 233]; «модерний педагогічний механізм у процесі навчання та наукових пошуків здобувачів вищої освіти, завдяки адекватному й етичному застосуванню якого набуто умовами сучасності вміння самостійного навчання перетворюється на життєву необхідність кожного» [5, с. 207-208.]; «можливість системи автономно підбирати найбільш якісний варіант вирішення проблеми з набору наперед визначеного набору варіантів» [2, с. 123]. Отже, ШІ посідає одне з магістральних місць в різних сферах нашого життя, охоплюючи інформатику, психологію, філологію, педагогіку та ін., відкриваючи перспективні напрями покращення й удосконалення освітнього процесу. Наразі здобувачам освіти представлено чисельну кількість технологій далі ШІ – інструментами ChatGPT, Compose AI, Gemini, Search Microsoft Copilot та Adobe Podcast та ін.,

що уможливили швидкий рух від пошуку інформації до швидкої генерації нового контенту.

Доцільним, на нашу думку, є з'ясування функції ШІ, до яких учені уналежнюють: автоматизація нескладних базових завдань; інтеграція ШІ з інформатизацією освіти; ідентифікація; аклімація, де технології ШІ є невід'ємним компонентом освітнього процесу; розмежування, в основі якого – залучення залученні аналітичних можливостей ШІ [7, с. 142-143].

Глибоке студіювання наукової літератури дозволяє репрезентувати чільні підходи до використання ШІ:

1. *Гіперперсоналізований освітній процес* – розробка індивідуального профілю навчання з урахуванням здібностей здобувачів освіти, темпу їхнього сприйняття й відтворення інформації, потреб і запитів, що уможливить об'єктивне й неупереджене оцінювання отриманих знань. Створення індивідуальних освітніх траєкторій відбувається на платформах DreamBox, Knewton, Smart Sparrow.

2. *Адаптивне освітнє середовище*. ШІ дозволяє створення навчальних матеріалів, які автоматично мають можливість адаптуватися до рівня знань і потреб студентів, запропонувати альтернативні шляхи подання нового матеріалу з метою кращого засвоєння його. Зокрема, системи Khan Academy, Newton Education представлені адаптивними алгоритмами, що пропонують контент, який відповідає рівню знань здобувачів освіти на певному етапі.

3. *Голосові помічники*, які забезпечують краще сприйняття інформації та є альтернативою традиційних навчально-методичних матеріалів у друкованому вигляді (платформи Socratic by Google (розпізнавання тексту й голосу); Google Assistant (інформує про навчальні дисципліни, організовує розклад); Siri, Amazon Alexa (голосова взаємодія й доступ до інтерактивних навчальних ресурсів), ChatGPT, Jill Watson (швидка реакція на запити) та ін.

4. *Допомога педагогічним / науково-педагогічним працівникам у процесі управління освітнім середовищем, ведення документообігу, оцінювання робіт, формулювання відгуків про виконані завдання та ін.* (системи BM Watson Education, DreamBox, Socratic, Knewton).

5. *Інклюзивність освітнього середовища*, зокрема для глухих і слабочуючих осіб, особам з вадами зору (системи Dragon NaturallySpeaking, Otter.ai, Amazon Polly, Google Text-to-Speech, Seeing AI, Aira, Deaf AI, KinTrans). [1; 5; 6].

Отже, зацікавленість до використання ШІ наразі зростає. Технології ШІ успішно функціують, однак їх використання потребує подальшого вивчення й аналізу.

Література

1. Візнюк, І. М., Буглай Н. М., Куцак Л. В., Поліщук А. С., Киливник В. В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вип. 59. С 14-22.

2. Єфремов М., Ю. Штучний інтелект, історія та перспективи розвитку. *Вісник ЖДТУ*. № 2 (45). Технічні науки. 2008. С. 1123-127.
3. Ілійчук І. Вплив штучного інтелекту на якість освіти: можливості, виклики та загрози. URL: <https://dnrb.gov.ua/ojs/npstudies/article/view/144/133>, С. 232-248, с. 233.
4. Панок В. Штучний інтелект як предмет психологічних досліджень. URL: file:///C:/Users/Dron/Downloads/7225_Panok.pdf.
5. Панухник Олена. Штучний інтелект в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти: відповідальні межі вмісту ШІ. *Галицький економічний вісник* № 4 (83). 2023. С. 202-211.
6. Родіонова І., Родіонов Д. Штучний інтелект: переосмислення підходів до навчання академічного письма. *Philological Studies in the Era of Globalization Changes: European and National Contexts: Scientific monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2025. С. 572-592.
7. Снісаренко, В. Д. (2025). Психологічні особливості використання штучного інтелекту в освіті. *Наукові записки. Серія: Психологія*, (2), 139–144., с. 142-143

Рускуліс Лілія – д-рка пед. н.,
професорка, в.о. завідувачки кафедри
української мови, літератури та методики
навчання Національного університету
кораблебудування ім. адмірала Макарова.

Тодорова Юлія– студентка
філологічного факультету Національного
університету кораблебудування імені адмірала
Макарова, спеціальність А4 Середня освіта
(Українська мова і література).

ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

У тезах проаналізовано поняття «медіакультура» й медіаграмотність», наголошено формуванні вмінь обирати усережжєві ресурси для проведення занять, наголошено на їхніх перевагах і недоліках.

Важливим етапом розвитку сучасної вищої освіти є підготовка такого вчителя, який готовий до використання засобів медіаосвіти в професійній діяльності, тобто бути носієм «медіакультури» як «взаємодії із мас-медіа, їхню здатність бути носіями медіакультурних цінностей, реалізовувати громадянську позицію» [3].

Складовими медіакультури як культури «сприймання й виробництва соціальними групами та соціумом у цілому сукупності інформаційно-комунікаційних засобів, що функціують у суспільстві, знакових систем, технологій комунікації, пошуку, збирання, виробництва й передавання інформації» [1] науковці визначають:

- медіаобізнаність – засвоєння особистістю системи знань про засоби масової комунікації, їхню історію й особливості функціонування, користь